

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

23 augustus 2006

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heren Rudi Daems en Eloi Glorieux –

**betreffende de bescherming van het leefmilieu tegen de eventuele schadelijke effecten
en de hinder van niet-ioniserende stralingen**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Inleiding: steeds meer zendmasten en straling

De mobiele telefoon is een alledaags communicatiemiddel geworden dat nog altijd aan populariteit wint. Niemand betwist het nut van gsm-toestellen. Toch is een deel van de bevolking bezorgd over de aanzienlijke uitbreiding van het netwerk van zendmasten, dat daarvoor nodig is.

De communicatie via mobiele telecommunicatie maakt gebruik van elektromagnetische golven die uit een elektrisch en een magnetisch veld bestaan. Gsm-toestellen en zendmasten zenden die golven uit en ontvangen ze. Bepaalde onderzoeken hebben op de schadelijke gevolgen gewezen van de blootstelling van levende wezens aan die golven, zelfs met zwakke intensiteit. Zowel de gsm-gebruikers als de omwonenden van zendmasten worden blootgesteld aan die microgolven. Dat is overigens maar een deel van de totale hoeveelheid niet-ioniserende straling of elektromog waaraan men dagelijks blootstaat (cf. bijlage waarin een overzicht geboden wordt van de verschillende soorten stralen, het elektromagnetische spectrum en de diverse toepassingen).

Het aantal zendmasten neemt voortdurend toe. Dat is het gevolg van het toenemende aantal gebruikers en de aanwezigheid van verschillende operatoren op ons grondgebied, maar ook van de introductie van steeds nieuwe technologieën en de uitbreiding van het aantal toepassingen dat aangeboden wordt. Op dit ogenblik staan er 8500 antennes in België, verspreid over 6000 sites. Base voorspelde recent in een brief aan de gemeentebesturen dat er binnen enkele jaren zo'n 20.000 tot 40.000 gsm-antennes zullen bijkomen. Het BIPT liet minister Van Mechelen weten dat het zou gaan om 2000 tot 3000 extra sites¹. In drukke stedelijke gebieden zou dat kunnen betekenen dat er om de 500 meter een antenne op een flat, kerktoren of verlichtingspaal geplaatst wordt.

De techniek is allang het gsm-stadium gepasseerd. Ondertussen is er ook UMTS (Universal Mobile

Technology Systems) bijgekomen. Daardoor kunnen we niet alleen telefoneren met de gsm, maar ook draadloos internetten, digitaal tv-kijken, foto's en zelfs films via de gsm bekijken. Daarvoor is een antennespanning nodig die 50 keer zo hoog ligt als voor de klassieke gsm. Dat heeft als gevolg dat er meer antennes nodig zijn en dat er een hogere elektromagnetische straling is.

Ook de UMTS-technologie is niet het einde van de evolutie.

De volgende stap is de zogenaamde High Speed Downlink Packet Access (HSDPA). Voor het optimaliseren van deze technologie en het behalen van hogere snelheidswaarden worden de signalen via verschillende antennes verstuurd, wat een extra belasting betekent tegenover de huidige, reeds zware elektromagnetische belasting. Momenteel worden ook meer en meer internet hotspots en draadloze computernetwerken (WLAN, Wireless Local Area Network) geïnstalleerd, die gebruikmaken van verschillende frequentiebanden (2,45 GHz, 3 GHz, 5 GHz en 17 GHz). De belangrijkste WLAN-producten zijn wifi (Wireless Fidelity) en Bluetooth.

Gezondheidsrisico's: onzekerheid moet aanzetten tot voorzichtigheid

De ontwikkeling van de mobiele telefonie verloopt dus razendsnel. Bovendien zijn er weinig antecedenen waarbij technische mogelijkheden bijna onmiddellijk ook op zo grote schaal gecommercialiseerd worden. Het technologische aspectenonderzoek naar de sociale en maatschappelijke gezondheidsaspecten van de verbreiding van de mobiele telefonie loopt daardoor jaren achter op de ontwikkelingen op het terrein. Hetzelfde geldt voor de studie naar de gezondheidsaspecten in enge zin. Sinds de opgang van de mobiele telefonie is er in bijna alle landen uitgebreid onderzoek verricht naar de effecten van niet-ioniserende straling op de gezondheid. De onderzoeken geven geen uitsluitsel. Er zijn rapporten die stellen dat alles nog wel meevalt en die voorhouden dat nog niet kan worden aangetoond dat er bepaalde effecten zijn voor de gezondheid. Het gaat dikwijls om studies besteld door operatoren. De Belgische overheid steunt officieel deze visie².

¹ Actuele vraag van Else De Wachter aan minister Dirk Van Mechelen, plenaire vergadering van 25/5/2005.

² Zie: <http://www.infogsm.be/nl/index.html>

In andere rapporten wordt wel de band gelegd met gezondheidsproblemen. Dat er thermische effecten zijn, staat vast. Dat gsm-apparaten de werking van elektronica (bijvoorbeeld in ziekenhuizen) kunnen verstoren, weten we ook al lang. Op dezelfde wijze zouden gsm-stralen ook het menselijk lichaam uit evenwicht kunnen brengen door zogenaamde ‘sub-thermische effecten’: de hersenactiviteit verstoren, hormoonssystemen in de war brengen, het zenuwstelsel aantasten, de immuniteit verzwakken en bijdragen aan hart- en vaatandoeningen³. Honderden Duitse, Finse en Zwitserse artsen verenigden zich om de overheid op te roepen tot meer voorzichtigheid (Freiburger Appell, Appel van Helsinki, Freienbacher Appell)⁴. Daarbij wordt steeds voorgehouden dat het risico groot is dat er meer aandoeningen zullen worden vastgesteld naarmate er meer mensen langere tijd worden blootgesteld aan hogere dosissen van niet-ioniserende stralingen.

De materie blijft hoe dan ook controversieel. De polarisatie neemt toe. In november 2004 heeft het Nationaal Forum voor Gezondheid en Milieu van Nederland nog een document gepubliceerd over de ongerustheid en onzekerheid in verband met de elektromagnetische straling. Daarin staat dat heel wat omwonenden van gsm-, maar ook UMTS-antennes klachten hebben over slapeloosheid, moeheid, hoofdpijn, duizeligheid, hartproblemen, oorsuizingen enzovoort.

Belangrijk is in elk geval dat in de bijhorende studie van TNO (Nederlandse Organisatie voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek) werd vastgesteld dat UMTS-masten andere negatieve effecten hebben dan gsm-masten⁵. Er is dus wel degelijk een verschil tussen beide. Dat kan natuurlijk te maken hebben met het verschil in frequentie. De gsm-zendmasten werken met een frequentie tot 1800 megahertz, terwijl de UMTS-zendmasten een frequentie van 2150 megahertz hebben.

Stralingsbron	Type	Frequentie	Vermogen (Watt)
GSM 900-zendmast	MT	935-960	10-25
GSM 1800-zendmast	MT	1805-1880	10-25
UMTS-zendmast	MT	2110-2170	20-40, 80 max

In oktober 2005 heeft het Zweedse hooggerechtshof voor milieuzaken over dit onderwerp een belangrijke uitspraak gedaan. Daarin stelt het dat masten en antennes voor UMTS een risico inhouden voor het milieu, en bijgevolg voor de gezondheid⁶. Het hof wees heel expliciet naar een aantal experimenten met dieren. Daaruit blijkt dat radiofrequente niet-ioniserende stralingen gedragsveranderingen en een verstoring van lichaamsfuncties kunnen veroorzaken. Die uitspraak is belangrijk. Door de straling als een milieufactor te beschouwen, valt ze onder milieubeleid. Dat betekent dat het zogenaamde voorzorgsbeginsel geldt.

Maar zelfs als men de officiële internationale instantie, de ICNIRP (International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection) als maatstaf neemt, blijft er reden tot grote voorzichtigheid. Het ICNIRP-besluit van de laatste synthese van epidemiologische studies inzake effecten van EMF (Electromagnetic Fields) op de gezondheid, is bijzonder genuanceerd⁷:

“Results of these studies to date give no consistent or convincing evidence of a causal relation between RF exposure and any adverse health effect. On the other hand, the studies have too many deficiencies to rule out an association. A key concern across all studies is the quality of assessment of RF exposure. Despite the ubiquity of new technologies using RFs, little is known about population exposure from RF sources and even less about the relative importance of different sources. Other cautions are that mobile phone studies to date have been able to address only relatively short lag periods, that almost no data are available on the consequences of childhood exposure, and that published data largely concentrate on a small number of outcomes, especially brain tumor and leukemia.”.

³ Cf. o.m. ‘Téléphonie Mobile, effets potentiels sur la santé des ondes électromagnétiques de haute fréquence’, verslag van een colloquium geoorganiseerd door de Groene Groep in het Europees Parlement, op 29/6/2000.

⁴ Cf. o.m. een Duitse website met een reeks van oproepen van artsen uit verschillende landen: <http://www.elektrosmognews.de/>

⁵ Zie: http://www.tno.nl/tno/actueel/tno_nieuws/2004/onderzoek_tno_naar_effect/tno_fel_report_03148_def.pdf - reactie Gezondheidsraad: zie <http://www.gr.nl/pdf.php?ID=1022>

Een recent Zwitsers onderzoek (2005) bevestigt deze feiten: http://www.salzburg.gv.at/strahlung_von_mobilfunksendeanlagen_beeinflussen_gehirnstroeme.pdf

⁶ Zie: <http://www.ssi.se/News/newsEntire.asp?ID=188>

⁷ ICNIRP, Epidemiology of Health Effects of Radiofrequency Exposure, 2004.

Ook de Vlaamse inventaris van blootstellingsniveaus aan niet-ioniserende straling⁸ besluit dat, wat de gezondheidseffecten betreft, meer onderzoek nodig is en volgt daarbij de conclusies van het Europese onderzoeksproject ter zake (de Europese COST 281-actie 'Potential Health Implications from Mobile Communication Systems'⁹).

Ook van belang zijn de effecten die door de combinatie van verschillende soorten stralen worden veroorzaakt. Er wordt wel onderzoek verricht naar de impact van afzonderlijke soorten straling, maar bijna niet naar de impact van alle verschillende soorten straling die tegelijkertijd optreden. Thuis worden we constant blootgesteld aan stralingen van de microgolfoven, de gsm, draadloze telefoons, internet enzovoort. Dat betekent dat we al geruime tijd aan verschillende types van stralingsbronnen worden blootgesteld. Die versterken elkaar bovendien. Er is weinig onderzoek gebeurd naar de impact van de gezamenlijke stralingen.

Fabrikanten van gevoelige elektronische apparatuur rekenen met een stijging van de achtergrondruis door de plaatsing van tienduizenden extra zendmasten van circa 250 mV/m vandaag tot circa 2 V/m in 2009. Ter vergelijking: de natuurlijke niet-ioniserende achtergrondstraling (bliksem, zon, en dergelijke) bedraagt minder dan 0,03 mV/m.

Ten slotte bestaat de mogelijkheid dat bepaalde mensen meer gevoelig zijn voor dit soort straling en bij lagere doses al effecten vertonen. Sommige studies gewagen van 1 à 2% van de bevolking. Er zouden bovendien correlaties mogelijk zijn met mensen die lijden aan verhoogde gevoeligheid voor chemische stoffen. Rond de bijzondere elektrosensibiliteit van individuen en groepen is zeker nog veel meer onderzoek nodig. Als bepaalde groepen hypersensibel zijn, moet daar in de mate van het mogelijke ook rekening mee gehouden worden.

Hoe reageren bewoners?

Omwonenden van zendmasten ergeren zich vaak aan het feit dat zij mogelijk aan een risico worden blootgesteld, waar ze niet voor gekozen hebben. Deze mensen zijn immers de klok rond blootgesteld aan de elektromagnetische velden. De gebruiker van een telecommunicatietoestel heeft wel de keuze en kan beslissen om de nadelige gevolgen voor zijn gezondheid te beperken. Bovendien worden de potentiële risico's niet eerlijk verdeeld, want wie dicht bij een zendmast woont, ondervindt daar meer de effecten van dan wie verder woont. De omwonenden betreuren ook dat de antennes vaak buiten hun medeweten geplaatst worden, zonder dat daar ruchtbaarheid aan gegeven wordt, soms zelfs op het dak van hun gebouw. De eigenaar, die niet noodzakelijk in het gebouw woont, krijgt daar zelfs een niet onaardige vergoeding voor, wat het wantrouwen verhoogt. Het gemis aan communicatie bij de plaatsing van zendmasten, leidde tot het ontstaan van diverse kleine en grotere actiecomités in Vlaanderen. Terecht stellen deze mensen dat hun bezorgdheid niet ernstig genomen wordt. Zeker als de plaatsing van nieuwe zendmasten gebeurt in een sfeer van heimelijkheid: zendmasten worden verstopt op kerktorens, verwerkt in namaak schoorstenen of reclameborden of zelfs verhuuld door namaakbomen. Om esthetische redenen zogezegd, maar ook om de reactie van omwonenden te ontlopen.

De gsm-toestellen zelf

De straling die je krijgt bij het telefoneren met een gsm zelf, ligt hoger dan de straling die je krijgt van gsm-masten. De straling aan het oor (50 tot 300 V/m, dus plaatselijk tot ver boven de ICNIRP-normen), is een waarde die ook tot weefselverwarming kan leiden, niet alleen op de huid, maar vooral ook binnenin het hoofd, de hersenen en de oogbollen. Maar het gaat dan wel in het algemeen om een blootstelling van kortere duur, waarna het lichaamsweefsel weer tijd krijgt voor herstel en afkoeling. De straling van gsm-basiszenders gaat in principe dag en nacht door (met pieken en dalen, 's nachts wat minder omdat er dan minder wordt gebeld), net zoals de kunstmatige elektromagnetische achtergrondruis.

⁸ Luc Verschaeve, e.a., Eindrapport inventarisatie van blootstellingsniveaus van niet-ioniserende elektromagnetische straling voor de bevolking in Vlaanderen – literatuurstudie: zie www.mina.be/milieugezondheid.html

⁹ <http://www.cost281.org>

Draadloze telefoons in huis

Recent is er ook meer en meer belangstelling voor het probleem van elektromagnetische binnenhuisvervuiling door DECT¹⁰ draadloze telefoons. Vooral de basisstations die 24 uur op 24 uur straling uitzenden, zouden een groot risico inhouden. Een DECT-basisstation dat in het stopcontact is gestoken is (qua resulterende veldsterkte) vergelijkbaar met een gsm-zendmast op 20 meter afstand¹¹. Dit is een federale bevoegdheid, maar het Vlaams Steunpunt voor Milieu en Gezondheid kan er in het kader van het al lopende onderzoek extra aandacht aan besteden.

Vigerende wetbepalingen inzake de plaatsing van zendmasten voor mobiele telecommunicatie

Federaal: Volksgezondheid

– Blootstellingsnorm

Het koninklijk besluit van 10 augustus 2005¹² stelt een maximaal toegelaten waarde vast voor blootstelling aan elektromagnetische stralen die uitgezonden worden door antennes die golven tussen 10 MHz en 10 GHz uitzenden: de over het hele lichaam gemiddelde SAR (Specific Absorption Rate) mag de norm van 0,02 W/kg niet overschrijden. Dat komt overeen met een toegelaten stralingsniveau van 20,6 V/m (bij 900 MHz)¹³. De Belgische norm is strenger dan die van de Wereld Gezondheidsorganisatie (41 V/m).

De Hoge Gezondheidsraad dringt echter aan op een striktere toepassing van het voorzorgsprincipe en vraagt een strengere norm van 3 V/m. Men hanteert deze lagere norm omdat er nog steeds geen uitsluitend is over de mogelijke gevolgen van de stralingen voor de gezondheid. Het zal nog 20 jaar duren alvorens de gevolgen van de stralingen bekend zijn. De Hoge Raad wil een norm die rekening houdt met de bestaande onzekerheid over de mogelijke gevolgen voor zwakkere personen zoals kinderen en foetusen.

In Zwitserland geldt een norm van 4 V/m, in Italië een norm van 6,1 V/m. In de provincie Toscane mag de straling zelfs de 0,5 V/m niet overschrijden.

Minister Demotte gaat voorlopig niet in op het advies van de Hoge Gezondheidsraad. Hij wacht op de resultaten van wetenschappelijk onderzoek gecoördineerd door de WGO. Tegelijk geeft hij toe dat in 2004 bijna alle antennes stralingen uitzonden van minder dan 3 V/m. Een strengere norm is dus perfect haalbaar. Deze stelling wordt ook verdedigd in het proactief rapport 'Gsm-masten' van het Steunpunt Milieu en Gezondheid (p. 4)¹⁴.

– Controle

De bevoegdheid om controlemetingen uit te voeren op het terrein ligt bij het BIPT (Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie), meer in het bijzonder de Nationale Dienst voor de Controle op het Spectrum. Het BIPT moet de meetresultaten rapporteren aan de ministers bevoegd voor de telecommunicatie en voor de volksgezondheid en aan de aanvragende instantie. Gemeentebesturen kunnen met hun vragen terecht bij deze gespecialiseerde dienst.

De bevoegdheid tot vaststelling van eventuele overtredingen van de blootstellingsnorm en de toepassing van sancties, wordt toegekend aan ambtenaren onder de federale minister van Volksgezondheid.

– Procedure voor ingebruikname nieuwe antenne

Voor elke ingebruikname van nieuwe antennes moet een technisch dossier ingediend worden zodat het BIPT vooraf een inschatting kan maken van de te verwachten blootstelling, op basis van simulaties.

De eigenaar moet voor de ingebruikname van een antenne een technisch dossier samenstellen met onder meer de technische gegevens van de antenne, een plan in horizontale projectie van de zone waar de SAR veroorzaakt door de antenne hoger kan zijn dan 0,001 W/kg en een verticale projectie waarop de theoretische elektromagnetische veldsterkte wordt aangegeven bij maximaal vermogen.

¹⁰ DECT = digital enhanced cordless telecommunications.

¹¹ Zie: <http://www.stopumts.nl/doc.php/Veel%20gestelde%20vragen/99>

¹² Dit koninklijk besluit vervangt het koninklijk besluit van 29 april 2001, dat vernietigd is door een arrest van de Raad van State van 15 december 2004.

¹³ Voor een GSM 1800-zendmast: 29,1 V/m – voor een UMTS-zendmast: 30,7 V/m.

¹⁴ R. De Bont en N. Van Larebeke, 2002: zie.: <http://www.milieu-en-gezondheid.be/publicatiebord/rapporten/publicaties%20vraagbaak/studie5.pdf>

Als uit het technische dossier volgt dat op plaatsen buiten de veiligheidszone de SAR veroorzaakt door de antenne hoger kan zijn dan 0,001 W/kg, dan moet de eigenaar een conformiteitsattest aanvragen bij het BIPT, dat dan de toetsing doet aan de blootstellingsnorm voor samengestelde velden.

– Databank van antennesites

Ten slotte werd in het kader van de regelgeving op het gedeelde gebruik van de antennesites voor radiocommunicatienetwerken, in de programmawet van 2 januari 2001 een wijziging doorgevoerd aan de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven, door invoering van een artikel 92quinquies dat in §6 de oprichting van een databank verplicht:

“§6. Om het gedeeld gebruik van antennesites te vergemakkelijken, wordt een databank van antennesites gecreëerd die alle relevante informatie zal bevatten om de evaluatie van de sites, met het oog op het gedeeld gebruik ervan, te vergemakkelijken. Aanvragen en plannen voor nieuwe sites, zullen ook op geëigende wijze in de databank opgenomen worden. Medewerking door de operatoren aan de uitbouw en het gebruik van de databank is verplicht...”.

Het BIPT heeft intussen aan de drie gsm-operatoren gevraagd het initiatief te nemen om zo’n databank op te zetten. Met dat doel is de vzw RISS (Radio Infrastructure Site Sharing) opgericht. De databank is intussen operationeel. Aangezien de budgettaire middelen van de Vlaamse overheid beperkt zijn, de kosten voor toetreding en raadpleging vrij hoog zijn en het gebruiksgemak niet erg groot is, is de Vlaamse administratie nog niet tot de vzw RISS toegetreden, zo deelde minister Peeters mee in het parlement.

Gewestelijk: Ruimtelijke Ordening

– Stedenbouwkundige vergunningsplicht

De eerste discussies over de inplanting van gsm-masten in Vlaanderen waren vooral discussies over de ruimtelijke inplanting, de verstoring van landschappen, stads- of dorpsgezichten en beschermde monumenten. Men stelde zich vooral de vraag of de verwachte massale inplanting van zendmasten een goede ruimtelijke ordening niet in het gedrang zou brengen. Vanuit die bezorgdheid werd al aangedrongen op de bundeling van antennes op een beperkt aantal sites.

De eerste vergunningen voor zendmasten werden overigens afgeleverd op basis van artikel 46 van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996 omdat de masten beschouwd werden als ‘(gemeente)grensoverschrijdende’ infrastructuur ‘van openbaar nut’. Dat principe werd aangevochten in het Vlaams Parlement omdat daarbij de openbaarheidsregels (openbaar onderzoek op gemeentelijk niveau) werden ontweken. De wettelijke basis voor de afgifte van vergunningen werd vanaf 17 maart 1997 (rondschrijven van 27 mei 1997 van de directeur-generaal van AROHM aan de ROHM-afdelingen) gewijzigd. Operatoren moesten van dan af op basis van artikel 43 van hetzelfde decreet op de ruimtelijke ordening een gewone bouwvergunning aanvragen.

Bovendien werden in het rondschrijven van 27 mei 1997 enkele randvoorwaarden vastgelegd: maximaal respect voor de open ruimte – streven naar inplanting in reeds bebouwde zones – inplantingen liefst aansluitend bij bestaande infrastructuurwerken of binnen industrie- of ambachtelijke zones – rekening houden met cultuurhistorische aspecten – meervoudig gebruik van locaties en van bestaande of op te richten masten door de netwerkuitbaters – inplanting van antennes op bestaande lijninfrastructuur enzovoort.

Dat mondde uit in de telecomcode of de ‘Code voor een duurzame ruimtelijke inplanting van draadloze telecommunicatie-infrastructuur in Vlaanderen’ (4 juni 1998).

In het verlengde daarvan werd in 1998 gestart met een regelmatig overleg (het Vlaams Overlegplatform) waarbij de operatoren vergaderen met de Vlaamse administraties bevoegd voor ruimtelijke ordening, voor wegen en technische infrastructuur. Pas sinds 2001 neemt ook de milieuadministratie deel aan het overleg.

Via dat overleg werd het MOP-project gelanceerd en begeleid, dat voorziet in de oprichting van Multi Operator Pylonen langs grootschalige verkeersinfrastructuur, op gronden ter beschikking gesteld door de Vlaamse overheid. Ook met Monumenten en Landschappen werd een akkoord gesloten, waardoor een aantal beschermde monumenten (zoals kerktorens) als inplantingsplaats voorwaardelijk beschikbaar kwamen.

De regels in verband met een al dan niet verplicht openbaar onderzoek voor zendmasten, werden in

detail vastgesteld in het kader van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 mei 2000 betreffende de openbare onderzoeken over aanvragen tot stedenbouwkundige vergunning en verkavelingsaanvragen, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 30 maart 2001 en 8 maart 2002. Een openbaar onderzoek is verplicht als het gaat om het oprichten van gebouwen of constructies met een hoogte van meer dan 20 meter, het verbouwen van lagere gebouwen en constructies waardoor ze dezelfde hoogte bereiken en het verhogen met meer dan 5 meter van gebouwen en constructies die hoger zijn dan 20 meter.

Bij besluit van de Vlaamse Regering van 14 april 2000, gewijzigd bij besluit van 26 april 2002, werden een reeks installaties vrijgesteld van stedenbouwkundige vergunning: schotelantennes, zend- en ontvangstinstallaties voor telecommunicatie aan de gevel van of in gebouwen, op verlichtingspalen en op weg- of spoorweginfrastructuur mits die installatie niet meer dan 3 meter boven de bestaande infrastructuur uitsteekt. De eraan verbonden (bovengrondse) technische installatie mag niet groter zijn dan 1,5 m³ in woongebieden en 3 m³ in andere gevallen.

De praktijk: gemeenten en bewoners meestal buiten spel¹⁵

In tegenstelling tot wat vele mensen denken, hebben gemeenten dus weinig in de pap te brokken als het over het vergunnen van zendmasten gaat. In feite beslist het Vlaamse Gewest over de stedenbouwkundige aanvragen. De gemeenten kunnen tijdens de vergunningsprocedure wel een advies geven, maar het gewest hoeft daar geen rekening mee te houden. Voor het plaatsen van heel wat gsm-apparatuur is zelfs helemaal geen vergunning nodig, bijvoorbeeld voor de plaatsing van een mast en bijhorende zendapparatuur aan de binnenkant van een gebouw.

Frustrerend voor mensen of comités die zich zorgen maken om de gezondheidsaspecten, is dat de gezondheid als argument in een stedenbouwkundige procedure, in feite geen erkend argument is. Gemeenten kunnen wel regels inzake inplanting van zendmasten vastleggen in een stedenbouwkundige verordening

of in het kader van een BPA (Bijzonder Plan van Aanleg) of gemeentelijk RUP (Ruimtelijk Uitvoeringsplan). In dat kader kan ook overleg georganiseerd worden met de bewoners. Gemeenten kunnen ook overleg opzetten met de operatoren om met hen afspraken te maken, bijvoorbeeld over de concrete omzetting van de principes van de Telecomcode in de gemeente.

– Milieu

Op 23 mei 2001 werd plenair in het Vlaams Parlement een resolutie goedgekeurd over de inplanting van gsm-masten. Daarbij werd gevraagd bij de inplanting van zendmasten de bevolking vooraf voldoende te informeren, strikt toe te zien op de naleving van de federale stralingsnorm, een databank voor antennesites uit te werken, de coördinatie te regelen tussen het BIPT en de Vlaamse instanties en het wetenschappelijk onderzoek naar de gezondheidseffecten van gsm-masten te bevorderen. De meest verregaande bepaling echter was de aanbeveling om “gsm-masten en andere zendantennes die worden ingeplant op minder dan 300 meter van scholen of ziekenhuizen te behandelen als milieuvergunningsplichtig klasse 2 waardoor ook een voorafgaand openbaar onderzoek verplicht wordt, de andere zendantennes enkel als meldingsplichtig (klasse 3) in te delen” (*Parl. St.* VI. Parl. 2000-01, nr 418/4).

De vorige Vlaamse minister bevoegd voor Leefmilieu koos voor de opname van een nieuwe rubriek ‘stationaire zendantennes’ in Vlare I en het meldingsplichtig (klasse 3) maken van alle zendantennes. Daarnaast werd een omzendbrief gestuurd naar alle gemeentebesturen en werd een protocol afgesloten tussen de operatoren, de Vlaamse Regering en de VVSG (Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten). Het doel van de Vlaamse Regering was vooral de bewoners veel beter te informeren voordat een nieuwe mast wordt ingeplant. Twee maanden voor de inplanting van een nieuwe zendmast moesten operatoren alle nodige informatie aan de gemeentebesturen bezorgen, zodat die de omwonenden behoorlijk konden informeren. Daarnaast zou een set van integrale milieuvoorwaarden worden uitgewerkt voor zendantennes.

Toezicht op klasse 3-inrichtingen is een gemeentelijke bevoegdheid. Wat de zendmasten betreft, houdt dat in dat gemeentebesturen toezicht houden op het voldoen aan de meldingsplicht, op het bijvoegen van de nodige dossiers bij de melding, op de sectorale voorwaarden die zouden opgenomen worden in Vlare I

¹⁵ Cf. Xavier Buys, ‘Waar is er plaats voor gsm-masten?’, Lokaal, 16-31 augustus 2006.

II onder een nieuw hoofdstuk 5.62 en op de conformiteit van de installatie met de technische kenmerken uit het technisch dossier, voor zover dat praktisch mogelijk is.

Bezorgde burgers die met de inplanting van een zendmast te maken krijgen, wenden zich meestal tot de gemeente. Gemeenten hebben echter voldoende ondersteuning nodig om een actievare informerende en toezichthoudende rol te kunnen opnemen, aangezien het gaat om een zeer technische materie, waarbij het gemeentebestuur zelf in feite geen enkel beslissingsrecht heeft. De kosten voor het informeren van omwonenden moeten ook volledig door de privé-belanghebbenden, de operatoren, gedekt worden. Dat kan bijvoorbeeld als gemeenten aan de operatoren een dossiertaks of gemeentelijke retributie doorrekenen. Een belasting op antennes zonder meer is dan weer geen goed idee, als daar geen enkel normerend of ontradend effect van uitgaat.

Gemeenten bedankten terecht voor een scenario waarbij ze zonder veel dossierkennis op hoorzittingen moeten bemiddelen tussen operatoren en omwonenden. Het is essentieel dat het BIPT als objectieve en regulerende instantie haar verantwoordelijkheid ter zake opneemt. Maar daartoe ontbreken blijkbaar de middelen.

Het standpunt van de huidige minister bevoegd voor Leefmilieu

Het decreet integrale milieuvorwaarden is inmiddels goedgekeurd. Volgens minister Peeters is daardoor automatisch een meldingsplicht van kracht voor zendmasten. Verdere regelgeving, extra bepalingen in Vlarem, vindt minister Peeters niet nodig. Aan Vlaams parlements lid Joke Schauvlieghe (CD&V) antwoordde hij dat hij in zijn streven om de milieureglementering zo eenvoudig mogelijk te houden, het niet prioritair acht om bijkomende en strengere Vlaamse reglementering ter zake uit te vaardigen. De minister vertrouwt volledig op de federale norm. De minister bleek ook niet van plan verder te streven naar een protocol met de gemeenten¹⁶. Waardoor hij in feite te kennen geeft dat hij de bekommernissen van de resolutie uit 2001, ingediend door de CD&V-fractie (Riet Van Cleuvenbergen), niet deelt. De bedoeling van dit voorstel van decreet is echter wel

om voort te bouwen op de terechte bekommernissen van fractieleden van de CD&V.

De behoefte aan een striktere gewestelijke normering met het oog op milieu en gezondheid

Het advies van de federale Gezondheidsraad om het voorzorgsprincipe toe te passen, wordt door de federale regering niet gevolgd. De gewesten kunnen echter eigen normen stellen om de gezondheid en het milieu maximaal te beschermen. Deze discussie wordt op dit moment ook gevoerd in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement. Ook het Vlaams Parlement kan zijn verantwoordelijkheid in dezen niet uit de weg gaan.

Daarbij volgen we de argumentatie van een advies van de Raad van State op een voorstel van ordonnantie in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement¹⁷. Meer bepaald in verband met de bevoegdheid van het gewest ter zake heeft de Raad van State bevestigd dat de gewesten (emissie)normen met betrekking tot zendmasten kunnen uitvaardigen ter voorkoming van de verontreiniging van het leefmilieu door niet-ioniserende stralingen. Voorts heeft de Raad van State gepreciseerd dat, wanneer het om immissienormen gaat, de gewestwetgever enkel op het bevoegdheidsdomein van de federale wetgever treedt wanneer hij maximale grenswaarden voor de blootstelling van de mens aan niet-ioniserende stralingen vaststelt. Ten slotte heeft de Raad van State opnieuw bevestigd dat de gewesten bevoegd zijn om die inrichtingen aan een milieuvergunning te onderwerpen in zoverre ze aangemerkt worden als gevaarlijke, ongezonde of hinderlijke inrichtingen. Daarbij kunnen dan ook afstandsregels bepaald worden.

De verwachte verdere proliferatie van het aantal zendmasten en de toename van de niet-ioniserende straling (elektrosmog) enerzijds en de groeiende onzekerheid over de gezondheidseffecten van dat soort straling anderzijds, betekenen onzes inziens dat de gewestelijke overheid en de gemeenschapsoverheid de

¹⁶ Cf. vraag om uitleg van Joke Schauvlieghe aan minister Kris Peeters, commissie Leefmilieu, 16/12/2004.

¹⁷ Advies 30.795/3 van de Raad van State van 5 juni 2001 over een voorstel van ordonnantie tot wijziging van de wet van 12 juli 1985 betreffende de bescherming van de mens en van het leefmilieu tegen de schadelijke effecten en de hinder van niet-ioniserende stralingen.

plicht hebben om bewarende maatregelen te treffen en milieu en volksgezondheid extra te beschermen.

Zo wordt verder werk gemaakt van de aanbevelingen van de Europese Commissie om inzake elektromagnetische straling het voorzorgsprincipe te laten gelden en de straling zo laag mogelijk te houden (cf. het ALARA-principe : ‘as low as reasonably achievable’)¹⁸.

Een nieuwe gewestelijke kaderwetgeving

Dit voorstel van decreet wil een nieuw gewestelijk kaderdecreet invoeren en machtigt de Vlaamse Regering ertoe besluiten vast te stellen met betrekking tot:

- de immissienormen op het vlak van het leefmilieu: de hoeveelheid straling waaraan het leefmilieu blootgesteld wordt (W/m^2);
- de operatoren: ze moeten de gemeente en het gewest op de hoogte brengen van de exploitatiekenmerken van hun installaties (intensiteit, frequentie, afmeting);
- de exploitatienormen voor de bronnen: de voorwaarden waaronder deze stralingen opgewekt worden, waarbij met name het aantal en de intensiteit van de niet-ioniserende stralingsbronnen vastgesteld worden, rekening houdend met de karakteristieken van het gebied;
- het wetenschappelijk onderzoek ter zake.

We stellen deze regeling voor om een duurzaamheidsdoelstelling, zoals omschreven in MIRA (2005)¹⁹ te bereiken:

“De duurzaamheidsdoelstelling is dat het uitgezonden vermogen beperkt moet worden zodat de algemene bevolking maar in die mate aan niet-ioniserende straling wordt blootgesteld dat er – noch op korte noch op lange termijn – voor de gezondheid schadelijke gevolgen ontstaan.”.

“De introductie van nieuwe digitale technologieën maakt het mogelijk om beter gebruik te maken van

het schaarse frequentiespectrum om draadloos diensten aan te bieden. Dit zal dan ook gepaard gaan met een vermindering van het uitgezonden vermogen om een zelfde dienst aan te bieden. Anderzijds zullen de bestaande analoge technologieën (i.h.b. voor omroep) in de nabije toekomst niet door de nieuwe digitale technologieën vervangen worden, zodat beide technologieën naast elkaar zullen bestaan en bijgevolg een verhoging van het uitgezonden vermogen zullen betekenen. Bovendien zullen er in de toekomst meer en meer nieuwe diensten draadloos worden aangeboden, waarvoor ook een verhoging van het uitgezonden vermogen kan verwacht worden.”.²⁰

Voorzorgsbeginsel

Het Voorzorgsbeginsel is opgenomen in het Verdrag van de Europese Unie en in heel wat teksten van internationaal recht, zoals de verklaring van Rio (juni 1992). Krachtens dit beginsel mag het ontbreken van wetenschappelijke zekerheid op grond van de beschikbare wetenschappelijke en technische gegevens geen reden zijn om te wachten met het nemen van maatregelen om het risico van ernstige en onomkeerbare milieuschade te voorkomen.

In het geval van mobiele telecommunicatie betekent dit dat rekening moet worden gehouden met de laagste waarden van elektromagnetische straling die verscheidene wetenschappers als grens stellen en waarboven biologische effecten vastgesteld zijn.

Inzake de immissienormen op het vlak van het leefmilieu wordt in de tekst bijgevolg als hoogste stralingsnorm waaraan het leefmilieu blootgesteld mag worden een maximale vermogensdichtheid opgelegd van $0,024 W/m^2$ (dat is het equivalent van 3 V/m voor een referentiefrequentie van 900 MHz) voor alle voor de bevolking toegankelijke gebieden.

Strafbepalingen en administratieve sancties

Dit voorstel van decreet bevat strafbepalingen. Dat betekent dat wanneer het decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan in werking getreden zijn, iedere exploitant van een inrichting die niet-ioniserende stralingen

¹⁸ Aanbeveling van de Europese Raad om de blootstelling van het publiek aan niet-ioniserende straling (0 Hz 300 GHz) te beperken, 1999/519/EG, 12 juli 1999.

¹⁹ MIRA: Achtergronddocument niet-ioniserende straling, 2005.

²⁰ MIRA, *ibid.*

opwekt strafrechtelijk vervolgd zal kunnen worden, indien hij deze bepalingen niet naleeft.

Milieuvergunning

Met dit voorstel van decreet wordt er uitdrukkelijk voor gekozen om voor zendmasten niet enkel een stedenbouwkundige vergunning te eisen, maar ook een milieuvergunning. Om teveel rompslomp te vermijden, wordt er voor gekozen om de zendmasten in te delen als milieuvergunningsplichtig klasse 3, zodat er voor de meeste antennes enkel een meldingsplicht geldt. Tegelijk worden strenge integrale milieuvoorwaarden opgelegd (geen exploitatie vlakbij een school of ziekenhuis) om de meest kwetsbare groepen te beschermen.

Het toezicht op klasse 3-inrichtingen berust bij gemeentebesturen, wat inhoudt dat ze ook volledig geïnformeerd moeten worden. Het is noodzakelijk om hen voldoende te laten bijstaan door het gewest (milieu-inspectie) en het BIPT. Tegelijk kunnen gemeenten zelf de operatoren mee responsabiliseren.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 2

Definities

Dit artikel bakent het toepassingsveld van het decreet af en geeft een definitie van de bedoelde niet-ioniserende straling: het decreet is van toepassing op alle golflengten, met inbegrip van de golven die worden uitgestraald door zendmasten voor mobiele telecommunicatie (frequentie van ongeveer 900 MHz, 1800 MHz, 2000 MHz enzovoort), door schotelantennes (hertzgolven met een frequentie van ongeveer 15 GHz) en wifitoegangspunten. Dit decreet is niet van toepassing op niet-ioniserende stralingen afkomstig van natuurlijke bronnen en evenmin op niet-ioniserende stralingen afkomstig van toestellen die gebruikt worden door particulieren, zoals gsm-toestellen,

(lokale) wifinetwerken en telefoniesystemen van het type DECT.

De Raad van State heeft in zijn advies van 5 juni 2001 bevestigd dat de gewesten bevoegd zijn om maatregelen te nemen die ertoe strekken het leefmilieu te beschermen tegen eventuele schadelijke effecten en de hinder van niet-ioniserende stralingen.

Artikel 3

Immissienormen op het vlak van het leefmilieu

De regering stelt bij besluit de algemene immissienormen op het vlak van het leefmilieu vast. Die kunnen opgenomen worden in een apart hoofdstuk rond niet-ioniserende straling in Vlarem II. De normen stellen de waarden vast in een gegeven milieu rekening houdend met het geheel van de verschillende bronnen die een invloed op dat milieu hebben. Het regeringsbesluit, vastgesteld ter uitvoering van dit artikel, zal dus de kwaliteitsdoelstellingen bepalen waaraan elk milieu moet voldoen met het oog op de bescherming van het leefmilieu tegen de schadelijke effecten en de hinder van niet-ioniserende stralingen.

Met elk milieu wordt ook het binnenhuismilieu bedoeld, of woningen van particulieren. In elke kamer van een woning in de omgeving van een zendmast, ook op hogere verdiepingen (bijvoorbeeld in slaapkamers) moet deze veilige norm gehaald worden. Dezelfde norm geldt ook voor openbare gebouwen, bijvoorbeeld ziekenhuizen, scholen en bejaardentehuizen. Die worden extra beschermd door een afstandsnorm van 300 meter (zie artikel 5).

Het tweede lid van dit artikel bepaalt dat de vermogensdichtheid van de straling niet hoger mag zijn dan de maximumnorm van $0,024 \text{ W/m}^2$ bij de referentiefrequentie van 900 MHz in alle voor de bevolking toegankelijke gebieden. Deze norm varieert bijgevolg volgens de frequentie en wordt in het algemeen uitgedrukt met een formule die rekening houdt met de frequentie. De vermogensdichtheid van de niet-ioniserende stralingen mag bijgevolg nooit hoger zijn dan de maximumwaarde $f/37500$, uitgedrukt in W/m^2 , waarbij f de in MHz uitgedrukte frequentie is.

Door de overname van deze norm zou Vlaanderen maximaal de kaart van het Voorzorgs- en ALARA-principe trekken. Daarmee zouden we het beleid

overnemen van landen als Luxemburg en Zwitserland;

De Europese Commissie en de meeste lidstaten nemen de ICNIRP-norm²¹ over (voor 900 MHz: $E = 41,25$ V/m);

België: voor 900 MHz : $E = 20,6$ V/m;

Luxemburg: 3 V/m voor locaties waar mensen verblijven;

Zwitserland ²²:

- algemene immissienorm (voor kortstondige blootstelling): voor 900 MHz: 41 V/m;
- voorzorgsnorm voor langdurige blootstelling ('Anlagegrenzwerte') – voor alle masten in de omgeving van mensen: voor 900 MHz: 4 V/m, voor 1800 en 2100 MHz: 6 V/m;

Italië:

- algemene norm: 20 V/m;
- in de buurt van scholen en ziekenhuizen: 6,1 V/m.

Het is echter van belang aan te geven dat het wetenschappelijk onderzoek naar de gezondheidseffecten van niet-ioniserende straling lopende is en dat elke normstelling op dit ogenblik slechts voorlopig kan zijn. Ook federaal gold de 20,6 V/m als 'open norm' rekening houdend met de stand van het onderzoek op dat ogenblik.

In de milieuwetgeving wordt daarom dikwijls ook met streefwaarden gewerkt. Om de meest wenselijke toestand aan te geven vanuit het standpunt milieu en gezondheid en tevens als indicatie van de richting waarin de norm waarschijnlijk zal evolueren. Op de internationale Salzburg-conferentie in 2000²³ werd door specialisten een norm vooropgesteld die

maximaal rekening houdt met het voorzorgsbeginsel: 1 mW/m² (wat overeenkomt met 0,6 V/m).

Door de opname van deze norm als streefwaarde geeft de decreetgever aan dat het de bedoeling is uit voorzorg de straling maximaal te beperken.

Artikelen 4 en 5

Exploitatienormen voor de bronnen Milieuvergunning

Deze artikelen nemen de zendmasten voor mobiele telecommunicatie uitdrukkelijk op in het toepassingsgebied van Vlarem. Aangezien het gebruik van die zendmasten gevolgen kan hebben voor ons leefmilieu en voor de volksgezondheid, is voor de installatie van die zendmasten niet alleen een stedenbouwkundige vergunning vereist, maar ook een milieuvergunning.

Naast een algemene zorgvuldigheidsbepaling, wordt voor kwetsbare groepen (zieken, kinderen, bejaarden) een expliciete afstandsnorm opgelegd. Kinderen bijvoorbeeld zouden extra gevoelig zijn voor straling omdat hun hersenen en hun immuunsysteem nog in volle ontwikkeling zijn²⁴.

Artikel 6

Coördinatie van de regelgeving en van de actie

De Vlaamse Regering (in casu de minister bevoegd voor het leefmilieu) wordt belast met de coördinatie van de regelgeving, en met de acties of maatregelen op gewestelijk vlak die de bescherming tegen de mogelijke gevolgen van niet-ioniserende stralingen, infrasonen en ultrasonen beogen. De technologieën waarbij gebruik wordt gemaakt van niet-ioniserende stralingen evolueren zeer snel. Om de regelgeving inzake bescherming van het leefmilieu coherent en efficiënt te houden, moeten alle initiatieven in dat verband gecoördineerd worden. Dat houdt in dat de minister bevoegd voor Leefmilieu mee zorgt voor een bundeling van de bestaande stedenbouwkundige verplichtingen en de meldingsplicht inzake milieu.

²¹ ICNIRP: International Commission on Non-Ionising Radiation Protection.

²² NISV, Verordnung über den Schutz vor nichtionisierender Strahlung, 2000: zie <http://www.umwelt-schweiz.ch/imperia/md/content/luft/nis/quellen/elektrosmog-in-der-umwelt.pdf>

²³ Resolutie van Salzburg over gsm-zendmasten, juni 2000: http://www.salzburg.gv.at/salzbuerger_resolution_d.pdf

²⁴ Een overzicht van verder onderzoek dat nodig is terzake wordt geboden in Jörg Reissenweber, e.a., Sensitivity of Children to EMF-exposure, Wissenschaft, okt. 2005.

Vooraf het doen respecteren van een afstandsnorm ter bescherming van de zwaksten is cruciaal.

Artikel 7

Wetenschappelijk onderzoek

Krachtens het nieuwe artikel 6bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 zijn de gewesten bevoegd voor het wetenschappelijk onderzoek in verband met de aangelegenheden die hen zijn opgedragen. Dit artikel machtigt de regering ertoe algemene normen te stellen voor de personen, laboratoria en openbare of privé-instellingen die belast worden met het onderzoek naar de gevolgen van niet-ioniserende stralingen voor het leefmilieu, met het onderzoek naar middelen tegen de mogelijke schadelijke gevolgen, met de controle op de bronnen van niet-ioniserende stralingen en met het onderzoek naar middelen om die stralingen op te slorpen. We denken met name aan VITO en het Steunpunt Milieu en Gezondheid die ter zake reeds expertise hebben opgebouwd.

Vooraf onderzoek naar milieuvriendelijk alternatieven om de hoeveelheid straling zo beperkt mogelijk te houden zijn nodig. Wellicht is een 'Smogless Mobile Telephone System (SMTS)' mogelijk²⁵. Of er kan steun gegeven worden aan fabrikanten die toestellen met een lage SAR op de markt brengen. In Duitsland krijgen gsm-toestellen met een SAR-waarde beneden de 0,6 W/kg het milieulogo 'blauwe engel' mee. Dertig procent van de toestellen komt in aanmerking²⁶. Bij ons is dat een federale bevoegdheid.

Artikel 8

Overtredingen en strafbepalingen

Om ervoor te zorgen dat de bepalingen van dit decreet toegepast worden, bepaalt dit artikel de straffen die gesteld worden op de overtreding van die bepalingen. Krachtens dit artikel wordt een zwaardere straf opgelegd in geval van recidive binnen twee jaar. De rechter kan ook bevelen dat de bronnen van

niet-ioniserende stralingen die de bepalingen van dit decreet niet naleven, weggehaald moeten worden.

Artikel 9

Opheffingsbepalingen

Dit artikel heft de wet van 12 juli 1985 betreffende de bescherming van de mens en van het leefmilieu tegen de schadelijke effecten en de hinder van niet-ioniserende stralingen, infrasonen en ultrasonen op, wat de bevoegdheden van het Vlaamse Gewest betreft.

Het gaat om de bepalingen met betrekking tot aangelegenheden waarvoor het Vlaamse Gewest bevoegd geworden is sinds de inwerkingtreding van de bijzondere wet van 16 juli 1993 en waarvoor dit decreet nieuwe regels stelt.

Artikel 10

Inwerkingtreding

De bepalingen van dit decreet treden in werking een jaar na de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad, om de regering de mogelijkheid te geven de uitvoeringsbesluiten van dit decreet voor de inwerkingtreding ervan vast te stellen.

Rudi DAEMS

Eloi GLORIEUX

²⁵ Dr. Stefan und Christine Spaarmann, SMTS, Smogless Mobile Telephone System, Konzept für umweltverträglichen Mobilfunk, <http://www.izgmf.de/SmoglessMobile.pdf>

²⁶ Cf. Bundesamt für Strahlenschutz, www.bfs.de

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

In dit decreet worden onder niet-ioniserende stralingen de elektromagnetische stralingen met een frequentie tussen 0,1 MHz en 300 GHz verstaan.

Artikel 3

De regering stelt de algemene kwaliteitsnormen vast waaraan elk milieu moet voldoen met het oog op de bescherming van het leefmilieu tegen eventuele schadelijke effecten en de hinder van niet-ioniserende stralingen.

Voor alle voor de bevolking toegankelijke gebieden worden een grenswaarde en een streefwaarde vastgelegd. De vermogensdichtheid van de niet-ioniserende stralingen mag nooit hoger zijn dan de grenswaarde van 0,024 W/m² bij een referentiefrequentie van 900 MHz. De vermogensdichtheid van de niet-ioniserende stralingen mag bijgevolg nooit hoger zijn dan de grenswaarde $f/37500$, uitgedrukt in W/m², waarbij f de in MHz uitgedrukte frequentie is. Als algemene streefwaarde wordt een vermogensdichtheid van 1 mW/m² bepaald.

Artikel 4

Aan bijlage 1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams Reglement betreffende de milieuvergunning, wordt de volgende indelingsrubriek toegevoegd:

“62. Zendantennes (stationaire)

Permanent opgestelde zendantennes die elektromagnetische golven uitzenden in het frequentiegebied tussen 10 MHz en 10 GHz of een geheel van dergelijke zendantennes op een bepaalde plaats.

De hierna vermelde inrichtingen zijn niet ingedeeld onder deze rubriek:

- mobiele zendantennes (gsm-toestellen, walkietalkies, mobiele communicatieapparatuur van politie- en urgentiediensten, zendapparatuur van radio-amateurs);
- apparaten die binnenshuis worden gebruikt (microgolfovens, draadloze telefoonsets, medische apparatuur of apparaten in industriële toepassingen).”.

Artikel 5

In het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, wordt een hoofdstuk 5.62, dat bestaat uit de artikelen 5.62.1 en 5.62.2, ingevoegd, dat luidt als volgt:

“HOOFDSTUK 5.62

Zendantennes (stationaire)

Artikel 5.62.1

Onverminderd de bepalingen van het koninklijk besluit van 10 augustus 2005 houdende de normering van zendmasten voor elektromagnetische golven tussen 10 MHz en 10 GHz, zijn de bepalingen van dit hoofdstuk van toepassing op de inrichtingen bedoeld in rubriek 62 van de indelingslijst.

Artikel 5.62.2

§1. Zendmasten en hun toebehoren worden zodanig opgesteld dat het gevaar voor de buurt tot een minimum wordt beperkt.

§2. Het is verboden een zendantenne en/of zijn toebehoren te exploiteren op minder dan 300 meter van scholen, kinderdagverblijven, ziekenhuizen of bejaardentehuizen.

§3. Het is verboden een zendantenne en/of zijn toebehoren te exploiteren op minder dan 10 meter van opslagplaatsen van ontvlambare of ontplofbare stoffen.

§4. In het geval meerdere antennes op één locatie worden geplaatst, wordt voor het geheel van alle zendantennes met toebehoren een verantwoordelijke aangewezen.

§5. De zendmasten en hun toebehoren zijn gebouwd en geïnstalleerd volgens een code van goede praktijk die door de Vlaamse Regering wordt vastgelegd. Ze weerstaan aan mechanische, thermische en chemische invloeden die zij bij het gebruik kunnen ondergaan.

§6. Rond elke zendmast wordt een veiligheidszone afgebakend die niet toegankelijk is voor het publiek. De Vlaamse Regering bepaalt de voorwaarden waaraan de inrichting van deze veiligheidszone moet voldoen.”.

Artikel 6

De Vlaamse Regering wordt belast met de coördinatie van elke onder de bevoegdheid van het gewest vallende regelgeving en maatregel tegen de mogelijke schadelijke effecten van niet-ioniserende stralingen.

Artikel 7

De Vlaamse Regering bepaalt de algemene minimumnormen of voorwaarden waaraan moet worden voldaan door personen, laboratoria en openbare of privé-instellingen die belast zullen worden met:

- 1° het onderzoek naar de invloed van niet-ioniserende stralingen op het leefmilieu;
- 2° het onderzoek naar efficiënte middelen om eventuele hinder of eventuele schadelijke effecten van niet-ioniserende stralingen te bestrijden;
- 3° het beproeven of controleren van toestellen of inrichtingen die niet-ioniserende stralingen kunnen opwekken, doorzenden of ontvangen, en het beproeven of controleren van toestellen bestemd om de niet-ioniserende stralingen te meten, te dempen of op te slorpen, of de eventuele hinder of de eventuele schadelijke effecten ervan te verhelpen.

Artikel 8

Overtredingen van het bepaalde in de artikelen 4 en 5 van dit decreet worden gestraft met een geldboete van 5000 tot 25.000 euro en met een gevangenisstraf van acht dagen tot twee jaar of met een van die straffen.

De straffen kunnen worden verdubbeld en de minimumstraffen worden verdubbeld als zij die volgens de bepalingen van dit artikel zijn veroordeeld, binnen twee jaar na die veroordeling de bepalingen van dit decreet opnieuw overtreden.

Ingeval van een veroordeling wegens een overtreding van het bepaalde in de artikelen 4 en 5 van dit decreet, kan de rechter bovendien bevelen dat de bronnen van niet-ioniserende stralingen die niet in overeenstemming zijn met de bepalingen van dit decreet, weggehaald worden binnen een termijn die hij bepaalt.

Artikel 9

De wet van 12 juli 1985 betreffende de bescherming van de mens en van het leefmilieu tegen de schadelijke effecten en de hinder van niet-ioniserende stralingen, infrasonen en ultrasonen, wordt opgeheven.

Artikel 10

Dit decreet treedt in werking de eerste dag van de zesde maand na de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

Rudi DAEMS

Eloi GLORIEUX

BIJLAGE

bij de toelichting

Electromagnetisch spectrum en toepassingen

Nederlandse Vereniging voor Stralingshygiëne: <http://www.nvs-straling.nl>

